

ДНЗ «Деражнянський
центр професійної освіти»

Робочий зошит

Майстер виробничого навчання **Воробйова Олена Анатоліївна**

Кожний педагог прагне, щоб його урок був ефективним, змістовним і цікавим. Але слід зазначити, що творчий пошук майстрів виробничої підготовки ускладнюється:

- Відсутністю методичної літератури з виробничого завдання;
- Недостатньою кількістю підручників професійно-технічного спрямування, дидактичних матеріалів, наочних посібників нового покоління.

Разом з тим, забезпечення науково-методичного супроводу уроку, необхідність оновлення змісту навчальної інформації потребує створення та впровадження нових засобів навчання, які б сприяли цілісному, системному, осмисленому розумінню навчального матеріалу, спонукали учнів самостійно здобувати знання.

Робочий зошит з дисципліни "Бухгалтерський облік" підготовлений з метою надання допомоги учням щодо опанування теоретичних основ бухгалтерського обліку, методики обліку активів, зобов'язань, доходів, витрат та фінансових результатів.

Основним завданням робочого зошиту з теми «Бухгалтерський баланс» є формування знань в учнів щодо складання бухгалтерського балансу та впливу господарських операцій на зміни в балансі. Виконуючи завдання робочого зошиту, учні повинні закріпити теоретичні знання та набути практичні навички щодо заповнення балансу підприємства відповідно вимог чинного законодавства.

Освітньо-кваліфікаційна характеристика випускника

- 1. Професія – 4121 Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних**
- 2. Кваліфікація – обліковець з реєстрації бухгалтерських даних**
- 3. Кваліфікаційні вимоги**

Повинен знати: нормативні, методичні та інші інструктивні матеріали з організації та ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності; основи облікової політики, систему регістрів бухгалтерського обліку, порядок і способи реєстрації інформації, правила документообороту і технологію оброблення облікової інформації на підприємстві; систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, звітності та контролю.

Повинен уміти: перевіряти одержані первинні документи за формою та змістом, у разі відсутності на них обов'язкових реквізитів передає їх керівнику підрозділу (відділу, управління) бухгалтерського обліку для прийняття рішення. Систематизувати одержані первинні документи, переносити інформацію, відображену в цих документах, у потрібному аналітичному розрізі у відомості (допоміжні відомості, аркуші-розшифровки), виводити підсумки цифрової інформації у цих документах за її видами, напрямками та періодами. На документах, дані яких включені бухгалтером до облікових регістрів, зазначати номер відповідних облікових регістрів і порядкові номери запису в них (номер рядка). Готувати проміжні розрахунки, необхідні для здійснення обліку господарських операцій, та подавати їх до розгляду. Готувати дані та форми документів для розрахункових операцій. Вносити записи в журнали обліку бланків суворої звітності, цінних паперів тощо. Здійснювати реєстрацію документів бухгалтерського обліку, які надходять до підрозділу (відділу, управління). Комплектує в

хронологічному порядку документи після їх оброблення, нумерувати аркуші, складати внутрішній опис документів, засвідчувальний напис справи, підшивати або оправляти, оформлювати обкладинку (титульний лист). Передавати до зберігання або вести формування, систематизацію та зберігання справ у структурному підрозділі.

4. Загальнопрофесійні вимоги

Повинен:

- 1) раціонально та ефективно організовувати працю на робочому місці;
- 2) дотримуватись норм технологічного процесу;
- 3) не допускати браку в роботі;
- 4) знати і виконувати вимоги нормативних актів про охорону праці й навколишнього середовища, дотримуватися норм, методів і прийомів безпечного ведення робіт;
- 5) використовувати в разі необхідності засоби попередження і усунення природних і непередбачених негативних явищ (пожежі, аварії, повені тощо);

5. Вимоги до освітнього рівня осіб, які навчатимуться в системі професійно-технічної освіти:

Повна загальна середня освіта. Без вимог до стажу роботи.

6. Сфера професійного використання випускника:

Діяльність у сфері бухгалтерського обліку та аудиту

7. Специфічні вимоги

Вік: по закінченні терміну навчання – не менше 18 років.

Стать: жіноча, чоловіча.

Медичні обмеження.

Критерії оцінювання учнів

Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень професійно – теоретичної підготовки	Критерії оцінювання навчальних досягнень професійно – практичної підготовки
1	Учень за допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі елементи навчального матеріалу та виконує зі значними труднощами окремі елементи практичних завдань. Під час відповіді і при виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.	Учень за допомогою майстра відтворює на рівні розпізнання окремі елементи професійних знань, що необхідні для виконання даної роботи. З постійною допомогою майстра виконує лише елементи навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат виконаної роботи повністю не відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Потребує постійної допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
2	Учень з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти навчального матеріалу та не усвідомлено виконує окремі фрагменти практичних завдань. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.	Учень з допомогою майстра відтворює на рівні розпізнання окремі фрагменти професійних знань, що необхідні для виконання даної роботи. З постійною допомогою майстра виконує фрагменти навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається суттєвих помилок організації робочого місця, плануванні виробничих дій, в прийомах праці та технологічних операціях. Результат виконаної роботи істотно не відповідає діючим якісним і

		кількісним показникам. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
3	Учень з допомогою викладача відтворює на рівні розпізнання фрагменти навчального матеріалу та неусвідомлено виконує окремі фрагменти практичних завдань. При відповіді і виконанні практичних завдань припускається суттєвих помилок.	Учень безсистемно на рівні розпізнання відтворює окремі фрагменти професійних знань, що необхідні для виконання даної роботи. З допомогою майстра планує виробничі дії та виконує частину навчально-виробничого або контрольного завдання. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок в організації робочого місця, в прийомах праці та технологічних операціях, які самостійно виправити не може. Результат виконаної роботи за якісними і кількісними показниками нижчого кваліфікаційного рівня. Потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
4	Учень на рівні запам'ятовування без розуміння відтворює навчальний матеріал та виконує практичні завдання з допомогою викладача. Стикається зі значними труднощами при аналізі та порівнянні. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може.	Учень без достатнього розуміння відтворює окремі компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технологічні операції, що необхідні для даної роботи. З частковою допомогою майстра організовує робоче місце, планує практичні дії та виконує завдання з лабораторної роботи з використанням довідкової літератури та роздаткового матеріалу. При виконанні роботи припускається значної кількості помилок, які самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає мінімальним діючим якісним та

		кількісним показникам. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
5	Учень на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння відтворює основні положення навчального матеріалу та виконує практичні завдання з частковою допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. Недостатньо усвідомлено користується науковою термінологією. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається помилок, які самостійно виправити не може.	Учень без достатнього розуміння відтворює основні компоненти професійних знань та недостатньо усвідомлено виконує основні прийоми і технологічні операції, що необхідні для даної роботи. З частковою допомогою майстра організовує робоче місце, планує практичні дії та виконує практичні завдання з використанням роздаткового матеріалу. Неусвідомлено застосовує прийоми контролю за якістю та самоконтролю за виконанням технологічного процесу. При виконанні роботи припускається помилок, які самостійно виправити не може. Результат роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує допомоги і контролю в дотриманні правил безпеки праці.
	Учень без достатнього розуміння відтворює основний навчальний матеріал та виконує практичні завдання з епізодичною допомогою викладача. З помилками дає визначення основних понять. Може частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки. Користується окремими видами додаткових джерел інформації. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається	Учень без достатнього розуміння відтворює значну кількість компонентів професійних знань, що необхідні для виконання даної роботи. З частковою консультативною допомогою майстра організовує робоче місце, планує послідовність практичних дій та виконує практичні й контрольні завдання з використанням роздаткового матеріалу. Неусвідомлено застосовує прийоми

6	помилки, які може частково виправити.	контролю за якістю та самоконтролю за виконанням технологічного процесу. При виконанні роботи припускається помилок, які частково може виправити за допомогою майстра. Результат виконаної роботи відповідає низькому рівню діючих якісних та кількісних показників. В окремих випадках потребує консультативної допомоги при організації робочого місця та дотримання правил безпеки праці.
7	Учень самостійно з розумінням відтворює суть основних положень навчального матеріалу та застосовує його при виконанні практичних завдань в типових умовах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює, робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, але містить неточності і недостатньо обґрунтована. Виконує практичні завдання за типовим алгоритмом (послідовність дій) з консультативною допомогою викладача. Користується додатковими джерелами інформації та роздатковим матеріалом. При відповіді та виконанні практичних завдань припускається несуттєвих помилок, які частково виправляє.	Учень з розумінням відтворює основні професійні знання та правильно виконує основні прийоми та технологічні операції, що необхідні при роботі на персональному комп'ютері. Організовує робоче місце планує практичні дії та виконує практичні та контрольні завдання за типовим алгоритмом з незначним відхиленням від встановлених норм часу. Достатньо усвідомлено користується довідковими джерелами інформації. Застосовує основні прийоми самоконтролю практичних дій та методи контролю за якістю роботи. Потребує консультації майстра. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок і неточностей, які частково може виправити. Результат роботи в цілому відповідає якісним та кількісним показникам запланованого рівня кваліфікації. Дотримується правил безпеки праці

8	Учень самостійно з розумінням відтворює основний навчальний матеріал та застосовує його при виконанні практичних завдань в стандартних ситуаціях. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює інформацію, встановлює її зв'язок з обраною професією та робить висновки. Відповідь в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді припускається несуттєвих помилок, які часто виправляє.	Учень розумінням відтворює основні професійні завдання та правильно виконує основні прийоми і технологічні операції, що необхідні для даної роботи. Самостійно виконує контрольне завдання за типовим алгоритмом в межах встановлених норм часу. Застосовує основні прийоми самоконтролю дій за якістю роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які може виправити. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам. Дотримується правил безпеки праці.
9	Учень володіє основним навчальним матеріалом в усній і письмовій формах. Дає визначення основних понять, аналізує, порівнює і систематизує інформацію, встановлює зв'язок з обраною професією та робить висновки. Його відповідь в цілому правильна, логічна і достатньо обґрунтована. Усвідомлено користується довідковою інформацією. При відповіді припускається несуттєвих помилок, які може виправити.	Учень володіє основними професійними знаннями та правильно виконує переважну більшість прийомів і технологічних операцій, що необхідні до даної роботи. Самостійно планує та виконує контрольне завдання за типовим алгоритмом в межах встановлених норм часу. Правильно застосовує основні прийоми самоконтролю та методи контролю за якістю роботи. При виконанні роботи припускається несуттєвих помилок, які виявляє самостійно. Результат роботи відповідає якісним і кількісним показникам. Дотримується правил безпеки праці.
	Учень вміє усвідомлено засвоювати нову інформацію в обсязі, що передбачений програмою. Володіє глибокими, міцними знаннями навчального матеріалу та здатний їх вірно використати при відповіді.	Учень володіє професійними знаннями в обсязі, що передбачений навчальною програмою та самостійно правильно впевнено виконує завдання для самостійної роботи в межах встановленого часу.

10	Відповідь учня повна, правильна, логічна, містить аналіз і систематизацію, встановлює причинно-наслідкові та між предметні зв'язки, робить аргументовані висновки з незначною консультацією викладача. Вміє самостійно користуватися джерелами інформації та правильно застосовує довідкову та технічну інформацію. При відповіді припускається окремих неточностей, які може виправити самостійно. Вказує пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки.	Виявляє елементи професійної культури та прагнення і здатності до продуктивної і творчої співпраці в колективі. В процесі роботи може припускатися окремих неточностей і самостійно виправляє їх. Результат виконаної роботи в цілому відповідає діючим, заданим якісним і кількісним показникам. Дотримується правил безпеки праці.
11	Учень володіє узагальненими знаннями навчального матеріалу в повному обсязі та здатний їх ефективно використовувати для виконання всіх передбачених навчальною програмою завдань. Відповідь учня повна, правильна, логічна і містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Правильно і усвідомлено застосовує всі види довідкової інформації в межах навчальної програми. При відповіді припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Вказує пізнавальний творчий інтерес до предмету.	Учень володіє професійними знаннями в повному обсязі та самостійно, правильно, впевнено виконує всі прийоми необхідні для виконання даної роботи встановлених норм часу. Правильно і усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю практичних дій та методи контролю за якістю роботи. Опанував основи професійної культури. В процесі роботи припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє і виправляє. Результат виконаної роботи повністю відповідає діючим якісним і кількісним показникам. Дотримується правил безпеки праці.

12	Учень володіє системними знаннями навчального матеріалу та ефективно їх застосовує для виконання практичних завдань, що передбачені навчальною програмою. Відповідь учня повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення. Вміє самостійно знаходити і користуватися джерелами інформації, оцінювати отриману інформацію. Встановлює причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки. Робить аргументовані висновки. Правильно і усвідомлено використовує всі види довідкової інформації та роздатковий матеріал в межах навчальної програми. Бездоганно виконує практичні завдання як з використанням типового алгоритму так і за самостійно розробленим алгоритмом. Виказує пізнавально-творчий інтерес до обраної професії, нової техніки і технології.	Учень володіє системними професійними знаннями в повному обсязі та бездоганно виконує всі прийоми і технологічні операції, що необхідні для виконання конкретної роботи в межах навчальної програми. Повністю виконує або перевиконує норми часу. Самостійно в повному обсязі виконує практичні або контрольні завдання у повній відповідності до поставлених вимог. Вміє самостійно обирати оптимальний варіант виконання практичного завдання. Впевнено і усвідомлено застосовує всі прийоми самоконтролю практичних дій та методи контролю за якістю роботи. Опанував основи професійної культури та виявляє прагнення і здатність до продуктивної творчої співпраці в колективі. Результат виконаної роботи повністю відповідає якісним і кількісним показникам або може бути кращий їх. Забезпечує високий рівень організації праці і робочого місця, зразкового дотримання правил безпеки праці.
----	--	---

Витяг з переліку пробних робіт

Приклади робіт

1. Бухгалтерський баланс, його зміст та будова .
2. Мета складання балансу.
3. Характеристика будови бухгалтерського балансу.
4. Актив і пасив балансу.
5. Розділи і статті балансу.
6. Визнання статей балансу.
7. Обумовленість рівності підсумків активу і пасиву балансу.
8. Вплив господарських операцій на зміни в структурі активів, зобов'язань і власного капіталу підприємства.
9. Чотири типи змін у балансі.
10. Формування фінансового балансу.
11. Баланс як основне джерело економічного аналізу.

Поурочно-тематичний план (витяг окремої теми)

Тема: Бухгалтерський баланс		18годин
1.	Побудова балансу	6
2.	Зміни в балансі, викликані господарськими операціями	6
3.	Зміни в балансі, викликані господарськими операціями	6

Словник основних понять та термінів, які використовуються при вивченні теми «Бухгалтерський баланс»

Баланс — походження від латинських слів: *bis* — двічі та *lanx* — чашка терезів; дослівно *bilanx* означає рівняння, яке характеризується двома чашами терезів, що знаходяться в рівновазі.

Бухгалтерський баланс — це елемент методу бухгалтерського обліку, який є способом економічного групування та узагальненого відображення активів підприємства і джерел їх утворення у вартісному вираженні на певну дату, який графічно являє собою двосторонню таблицю: ліва частина — актив, права — пасив.

Бухгалтерський баланс згідно з П(С)БО 1 — це звіт про фінансовий стан підприємства, що відображає на певну дату його активи, власний капітал і зобов'язання.

Основне правило балансу — це рівняння суми всіх активів та суми всіх пасивів підприємства (валюти балансу) на певну дату.

Актив (від латинського *artivus* — діяльний, діючий) — це ліва сторона балансу, в якій перераховані залишки господарських засобів (майна) підприємства, які згруповані за складом і розміщенням (функціональною роллю в господарстві та ступенем ліквідності) на певну дату.

Пасив — (від латинського *passivus* — недіяльний пасивний) — це права сторона балансу, яка містить перелік залишків джерел утворення (формування) активів — капітал і зобов'язання, які згруповані за ознаками їхньої належності (власності) на певну дату.

Валюта балансу — це загальний підсумок балансу, тобто сума всіх активів (рядок 280) або сума всіх пасивів (рядок 640).

Вступний баланс — це баланс, який складається при створення підприємства.

Поточний баланс – це баланс, який складається щомісяця на кінець останнього дня у місяці.

Розподільний баланс – це баланс, який складається при реорганізації підприємства.

Ліквідаційний баланс – це баланс, який складається при ліквідації підприємства.

Активи – це ресурси, контрольовані підприємством, що виникли у результаті минулих подій та використання яких, як очікується, призведе до отримання економічних вигод у майбутньому. Активи за строком використання поділяються на необоротні і оборотні.

Економічна вигода – це потенційна можливість отримання грошових коштів від використання активів (продаж, здача в оренду, інвестиції, бартерні операції тощо)

Пасиви — це капітал (власний капітал) та зобов'язання.

Капітал (власний капітал) — це частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Зобов'язання — це заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому, як очікується, приведе до зменшення ресурсів в підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

Стаття — це елемент фінансового звіту, який відповідає критеріям, установленим Положенням (стандартом) 1.

Стаття балансу - це складова частина балансу (рядок), що характеризує групу економічно однорідних господарських засобів (активів) або джерел їх утворення (пасивів), згрупованих на одному синтетичному рахунку або групі однорідних синтетичних рахунків.

Код статті балансу - це цифрове позначення (шифр) статті балансу, що має 3-значний вираз від 010 по 640.

Розділи балансу — це економічно однорідні групи господарських засобів (активів) та джерел їх утворення (пасивів), які об'єднуються в статті бухгалтерського балансу.

Необоротні активи — це активи, строк використання яких перевищує 12 місяців, або один операційний цикл та які переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції (проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг) частинами шляхом нарахування амортизації (зносу) — будівлі, споруди, транспортні засоби, офісне обладнання, оргтехніка, гудвіл тощо.

Оборотні активи — це активи, строк використання яких менше 12 місяців або один операційний цикл, та які переносять свою вартість на собівартість виготовленої продукції (проданих товарів, виконаних робіт, наданих послуг) повністю за визначений вище період (тобто споживаються повністю) — сировина і матеріали, паливо, запасні частини, готова продукція, товари, грошові кошти, короткострокова дебіторська заборгованість тощо.

Витрати майбутніх періодів — це витрати, які мали місце у звітному або попередніх звітних періодах, але належать до наступних звітних періодів — сплачені авансом орендні платежі; здійснена передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.

Власний капітал — це частина активів підприємства, що залишається після вирахування його зобов'язань.

Забезпечення майбутніх витрат і платежів — це наявність у підприємства забезпечення для покриття передбачуваних у майбутньому витрат і платежів (на пенсійне забезпечення, на оплату відпусток працівникам тощо).

Довгострокові зобов'язання — це зобов'язання, строк погашення (повернення) яких перевищує 12 місяців або один операційний цикл, — більшість кредитів банків.

Поточні зобов'язання (короткострокові) — це зобов'язання, строк погашення (повернення) яких менше 12 місяців, або одного операційного циклу, зобов'язання за податками, заробітною платою, перед кредиторами (постачальниками) тощо.

Доходи майбутніх періодів — це доходи, одержані підприємством протягом звітного періоду або попередніх періодів, але які належать до наступних періодів — одержані авансові орендні платежі, одержана передплата на газети, журнали, періодичні та довідкові видання тощо.

Баланс-нетто — це один з принципів бухгалтерського балансу, за яким з балансом-брутто робляться певні коригування:

- основні засоби, нематеріальні та біологічні активи включаються до підсумку балансу за залишковою вартістю — первісна мінус знос (амортизація);
- дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги — за вирахуванням резерву сумнівних боргів;
- виробничі запаси та товари — за вирахуванням нестач, уцінок, знижок, націнок;
- власний капітал — за вирахуванням неоплаченого та вилученого капіталу й непокритих збитків.

Операційний цикл — це проміжок часу від придбання запасів для здійснення звичайної діяльності до одержання коштів від реалізації виробленої з них продукції (проданих товарів).

Господарська операція — це факт підприємницької та іншої діяльності (дія або подія), що впливає на стан та викликає зміни в структурі активів (майна), капіталу, зобов'язань і фінансових результатів.

Перший тип змін в балансі під впливом господарських операцій — це активний тип змін, внаслідок яких одна стаття активу збільшується, інша

стаття активу зменшується на одну й ту ж саму суму, підсумок балансу незмінна, рівновага активу і пасиву балансу відбувається.

Другий тип змін в балансі під впливом господарських операцій — це пасивний тип змін, внаслідок яких одна стаття пасиву збільшується, інша стаття пасиву зменшується на одну й ту ж саму суму, підсумок балансу незмінна, рівновага активу і пасиву балансу відбувається.

Третій тип змін в балансі під впливом господарських операцій — це активно-пасивний тип змін у бік збільшення, внаслідок яких одна стаття в активі та одна стаття в пасиві балансу збільшуються на одну й ту ж саму суму, підсумок балансу збільшується на цю ж суму, рівновага активу і пасиву балансу відбувається.

Четвертий тип змін в балансі під впливом господарських операцій — це активно-пасивний тип змін у бік зменшення, внаслідок яких одна стаття в активі та одна стаття в пасиві балансу зменшуються на одну й ту ж саму суму, підсумок балансу зменшується на цю ж суму, рівновага активу і пасиву балансу відбувається.

**Презентація
до теми «Бухгалтерський баланс»**

Опорний конспект до практичного заняття №1 на тему «Побудова бухгалтерського балансу»

Бухгалтерський баланс є способом економічного групування і узагальненого відображення у грошовій оцінці стану господарських засобів за складом і розміщенням та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату.

Як правило, баланс складають на останній день звітного періоду (місяця, кварталу, року).

Для роздільного відображення господарських засобів та їхніх джерел формування баланс будується у вигляді двосторонньої таблиці. У лівій частині балансу, що називається активом, показують склад і розміщення господарських засобів, а в правій, що називається пасивом — джерела утворення засобів і цільове призначення їх.

Бухгалтерський баланс схематично можна зобразити так:

Актив		Пасив	
Склад і розміщення господарських засобів	Сума	Джерела утворення і цільове призначення господарських засобів	Сума

--	--	--	--

Актив і пасив балансу складаються з окремих статей, кожна з яких відображає величину певного економічно однорідного виду засобів або їх джерел. В активі балансу містяться статті, на яких відображаються матеріальні цінності, нематеріальні активи, грошові кошти, кошти у розрахунках, вилучені кошти; в пасиві — статті, на яких відображаються джерела формування господарських засобів (статутний, додатковий, резервний капітал, прибуток, кредити банків, зобов'язання по розрахунках).

У спрощеному вигляді баланс можна подати так:

Баланс

Актив	Сума грн.	Пасив	Сума грн.
Основні засоби	690000	Статутний капітал	80000
Матеріали	150000	Прибуток	50000
Незавершене виробництво	24000	Кредити банків	30000
Каса	1000	Постачальники	40000
Рахунки в банках	85000	Цільове фінансування	20000
Разом	950000	Разом	950000

Як видно з прикладу, загальні підсумки активу і пасиву балансу рівні між собою. Це обов'язкова умова правильності його складання.

Рівність підсумків активу і пасиву балансу зумовлена тим, що в обох його частинах відображені у вартісному вимірнику одні і ті ж господарські засоби, тільки згруповані за різними ознаками: в активі — за складом і розміщенням, в пасиві — за джерелами їх утворення і цільовим призначенням.

Кожен вид господарських засобів, розміщених в активі, має відповідне джерело їх утворення, відображене в пасиві балансу.

Підсумок активу не може бути більшим або меншим за підсумок пасиву, оскільки загальна вартість майна господарства завжди повинна дорівнювати сумі тих джерел, за рахунок яких воно утворене.

На цьому і ґрунтується назва балансу, оскільки термін "баланс" означає "рівність, рівновага.

Відсутність рівності підсумків активу і пасиву балансу свідчить про наявність помилок, допущених в облікових описах або при складанні самого балансу.

Бухгалтерський баланс призначений не тільки для відображення господарських засобів (активів) підприємства та джерел їх формування на звітну дату.

Метою складання балансу є надання користувачам — юридичним і фізичним особам — повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на певну дату. Фінансовий стан підприємства характеризується структурою і якістю його активів, власного капіталу і зобов'язань, а також здатністю відповідати за своїми зобов'язаннями, тобто платоспроможністю.

Активи	Код рядка	На поч.	На кін.	Пасиви	Код рядка	На поч.	На кін.
I. Необоротні активи:		750 000	745 000	I. Власний капітал:		829 000	897 880
Основні засоби	1010	750 000	745 000	Зареєстрований капітал	1400	560 000	560 000
первісна вартість	1011			Резервний капітал	1415	70 000	160 000
накопичений знос	1012			Нерозподілений прибуток	1420	199 000	177 880
II. Оборотні активи:		300 000	394 000	II. Довгострокові зобов'язання:		90000	800 000
Виробничі запаси	1101	120 000	120 000	Довгострокові кредити банків	1510	60 000	80 000
Незавершене виробництво	1102	59 000	59 000	III. Поточні зобов'язання		131 000	161 120
Товари	1104	0	10 000	Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	1610	10000	10000
Дебіторська заборгованість за продукцію	1125	0	165 000	Поточна заборгованість за товари, роботи, послуги	1615	121 000	131 000
Готівка	1166	1 000	0	Розрахунки з бюджетом	1620	0	15 120
Рахунки в банках	1167	120 000	40 000	Розрахунки з оплати праці	1630	0	5 000
Всього	1300	1 050 000	1 139 000	Всього:		1 050 000	1 139 000

2. Практичні завдання до практичного заняття №1 « Побудова бухгалтерського балансу»

Завдання 1. Скласти баланс промислового підприємства за типовою формою станом на 1 січня 20__р., використовуючи наведені дані:

За станом на 1 січня 20__р. ВАТ "Будкапітал", мало такі засоби:

основні засоби - 130000,

довгострокові фінансові інвестиції-31 000,

незавершене виробництво - 2 800,

статутний капітал - 150 000,

пайовий капітал - 1 000,

векселі видані - 5 600,

векселі одержані - 150,

короткострокові позики банків - 12 000,

розрахунки зі страхування - 6 400,

готова продукція - 5 000,

виробничі запаси - 35 450,

нерозподілений прибуток - 15 000,

зобов'язання за розрахунками з бюджетом - 10 000,

доходи майбутніх періодів - 11 400,

резервний капітал - 10 000,

цільове фінансування - 3 600,

грошові кошти - 20 000.

Завдання 2. Скласти баланс промислового підприємства за типовою формою станом на 1 січня 20__р., використовуючи наведені дані:

За станом на 1 січня 20__р. ВАТ "Рошен" мало такі засоби:

пайовий капітал - 6 000,

додатковий вкладений капітал - 18 450,
цільове фінансування - 6 000,
довгострокові позики банків - 16 000,
відстрочені податкові зобов'язання - 1 200,
виробничі запаси - 34 000,
векселі видані - 2 300,
незавершене виробництво - 4 200,
статутний капітал - 112 000,
основні засоби - 152 000,
нерозподілений прибуток – 31 000,
поточні зобов'язання за розрахунками з оплати праці - 17 200,
нематеріальні активи - 37 900,
вилучений капітал - 10 000,
грошові кошти - 13 400,
готова продукція -17 380,
забезпечення виплат персоналу - 13 400,
поточні зобов'язання за розрахунками з бюджетом - 14 200,
короткострокові позики банків - 10 000,
інші оборотні активи - 100,
інші поточні зобов'язання – 1 230.

Завдання 3. Скласти баланс промислового підприємства за типовою формою станом на 1 січня 20__ р., використовуючи наведені дані:

За станом на 1 січня 20__ р. ТОВ "Спартак" мало такі засоби:

знос основних засобів - 99 000,
основні засоби - 257 300,
векселі отримані - 45 300,
запасні частини - 16 000,

паливо - 25 000,
МШП-16300,
векселі видані - 32 300,
статутний капітал - 438 300,
каса-892,
нерозподілений прибуток - 47 200,
матеріали - 75 000,
поточний рахунок - 138 242,
заборгованість перед бюджетом - 22 130,
дебіторська заборгованість за виданими авансами - 32 400,
пайовий капітал - 29 280,
готова продукція - 25 120,
незавершене виробництво - 60 400,
неоплачений капітал - 42 960,
заборгованість із заробітної плати - 69 327,
товари - 88 300,
інші необоротні активи - 243.

Таблиця 2.5. Форма Балансу на 1 _____ 20__р.

Форма № 1 Код за ДКУД | 1801001

Актив	Код рядка	На початок звіт- ного періоду	На кінець звіт- ного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
залишкова вартість	010	Ряд. 011 — 012	
первісна вартість	011	12х	
накопичена амортизація	012	(133)	
Незавершене будівництво	020	15х	
Основи засоби:			
залишкова вартість	030	Ряд. 031 — 032	
первісна вартість	031	10х + 11х	
знос	032	(131 + 132)	
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	040	141	
інші фінансові інвестиції	045	142 + 143	
Довгострокова дебіторська заборгованість	050	16х	
Відстрочені податкові активи	060	17х	
Гудвіл	065	19	
Інші необоротні активи	070	18	
Гудвіл при консолідації	075	19	
Усього за розділом I	080	Ряди 010 + 020 + 030 + 040 + 045 + 050 + 060 + 065 + 070 + 075	
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси	100	20 + 22	
Товари на виробництво і відгодівлі	110	21х	
Незавершене виробництво	120	23, 25, сальдо 238 мінус сальдо 239	
Готова продукція	130	26 + 27	
Товари	140	28 (первісна вартість)	
Векселі одержані	150	34	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	Ряд. 161 - 162	
первісна вартість	161	36х	
резерв сумнівних боргів	162	38х	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
з бюджетом	170	641, 642	
за виданими авансами	180	371	
з нарахованих доходів	190	373	
із внутрішніх розрахунків	200	377, 682, 683	
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	372 + 374 + 375 + 376, 377, 651, 652, 653, 656, 685	
Поточні фінансові інвестиції	220	352	
Прошові кошти та їх еквіваленти:			

Пасив	рядка	ного періоду	ного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	40х	
Паювий капітал	310	41х	
Додатковий вкладений капітал	320	421, 422	
Інший додатковий капітал	330	423 + 424 + 425	
Резервний капітал	340	43х	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	441, (442)	
Неоплачений капітал	360	(46х)	
Випущений капітал	370	(45х)	
Накопичена курсова різниця	375	Дрв. П(с) ДБО 20	
Усього за розділом I	380	Радки 300 — 370	
Частка меншості	385	Дрв. П(с) ДБО 20.	
II. Забезпечення наступних витрат і платежів			
Забезпечення виплат персоналу	400 410	471+472	
Інші забезпечення		473 + 474	
Страхові резерви	415	491, 492, 493	
Частка перестраховиків у страхових резервах	416	(494 + 495 + 496)	
Забезпечення виплати пенсійного фонду (резерв виплат)	417	475	
Резерв на виплату джек-поту, не забезпеченого спільною участю у виграші	418	476	
Цільове фінансування	420	48х	
Усього за розділом 2	430	400 + 410 + 415 + 416 + 420	
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків	440	501+502+503+504	
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	450	505 + 506 + 51х + 52х	
Відстрочені податкові зобов'язання	460	54х	
Інші довгострокові зобов'язання	470	53х + 55х	
Усього за розділом III	480	440 + 450 + 460 + 470	
IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	500	601+602+603+604	
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	510	61х	
Векселі видані	520	62х	
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	63х	
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з одержаних авансів	540	681	
з бюджетом	550	64х	
з позабюджетними платежами	560	642 (участині позабюджетних платежів)	
зі страхування	570	65х	
з оплати праці	580	66х	
з утриманням	590	67х	
Керівник			
Головний бухгалтер			

План уроку виробничого навчання

Тема уроку: «Бухгалтерський баланс»

Мета уроку:

Навчальна – сформувати уміння і навички у складанні бухгалтерського балансу.

Розвиваюча – розвивати пам'ять, увагу та логічне мислення при виконанні завдань.

Виховна - сприяти формуванню відповідальності, впевненості у собі, поваги до учнів; виховувати відповідальність за результати власної праці, інтерес до професії і самостійність виконання роботи.

Тип уроку: урок формування умінь і навичок.

Вид уроку: показ трудових прийомів.

Дидактичне забезпечення: план рахунку, інструктивні картки.

Міжпредметні зв'язки: «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства»

Методична мета: впровадження інноваційно – педагогічних та інформаційних технологій як засіб формування компетентного фахівця.

Список основної і додаткової літератури: Н.М. Ткаченко «Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України»; Н.М. Грабова «Теорія бухгалтерського обліку»

Хід уроку

I. Організаційна частина:

- перевірка наявності учнів;
- перевірка готовності учнів до уроку;
- допуск з техніки безпеки.

II. Вступний інструктаж:

- повідомлення теми програми і уроку;
- цільова установки проведення уроку;
- перевірка опорних знань, умінь, навичок учнів, необхідних для проведення наступних структурних елементів уроку;

- пояснення характеру і послідовності роботи учнів на уроці.

Отже, тема сьогоднішнього виробничого навчання : **«Бухгалтерський баланс»**

Мотивація: Ваша професія на сьогоднішній день користується попитом на ринку праці, і ці всі поняття які ми розглядаємо на виробничому навчанні, робота з документами, балансом, журналом господарських операцій, планом рахунків, Вам потрібні будуть у житті, так як в свою чергу Ви майбутні конторські (офісні) службовці, обліковці, бухгалтера, влаштуєтесь за професією і покажете свої знання, вміння та навички.

Актуалізація знань:

1) Дайте будь ласка відповідь які є об'єкти обліку ?

(до об'єктів обліку відносяться господарські засоби і джерела їх утворення)

2) Давайте згадаємо як поділяються господарські засоби на підприємстві?

(господарські засоби поділяються на необоротні та оборотні активи та витрати майбутніх періодів)

3) Які групи засобів відображаються в активі балансу?

(в активі балансу господарські засоби відображаються у трьох розділах: необоротні та оборотні активи та витрати майбутніх періодів

4) Які групи джерел відображаються в пасиві?

(у пасиві відображаються джерела власних і залучених позикових коштів)

5) Що відноситься до необоротних активів?

(Основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції, інші необоротні засоби)

6) Оборотні активи – це...?

(виробничі запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти)

7) Що належить до джерел власних засобів ?

(власний капітал, забезпечення майбутніх виплат і платежів, нерозподілений прибуток, цільове фінансування і цільові надходження)

8) Що належить до джерел залучених (позикових) коштів?

(зобов'язання по розрахунках)

2. Викладання нового матеріалу:

- повідомлення нової навчальної інформації;
- показ нових прийомів трудової діяльності;
- опитування учнів і пробне виконання ними нових прийомів, показаних майстром;
- відповідь майстра на запитання учнів.

Щоб виконати завдання по складанню бухгалтерського балансу нам потрібно згрупувати господарські засоби за складом і розміщенням та джерела утворення господарських засобів

III Поточний інструктаж:

- видання завдань для самостійної роботи учнів та пояснення алгоритму їх виконання;
- розподіл учнів по робочих місцях;
- повідомлення про критерії оцінювання виконаних робіт;
- цільові обходи майстра робочих місць учнів;
- прийом та оцінювання виконаних робіт;
- прибирання робочих місць.

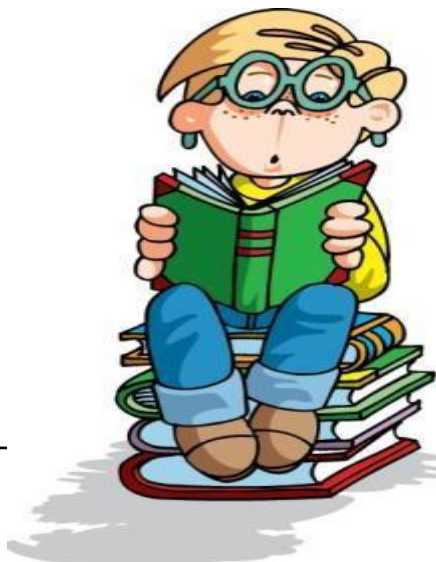
IV Заключний інструктаж:

- аналіз діяльності учнів у процесі всього уроку;
- аналіз причин помилок учнів та пропозиції засобів по їх усуненню;
- повідомлення та обґрунтування оцінок;
- видача домашнього завдання.

Інструктивна картка

Тема: Складання бухгалтерського балансу.

Мета: закріпити теоретичні знання практичними навичками по складанню бухгалтерського балансу.

Методика роботи:

1. Для складання балансу згрупувати засоби підприємства. На основі даних фірми «Мрія» на 1 вересня згрупувати господарські засоби за складом і джерелами їх утворення.

		
Господарські засоби		
№ п/п		Сума, грн.
1	Основні засоби (залишкова вартість)	18 100
2	Статутний капітал	23 800
3	Додатковий капітал	1200
4	Поточний рахунок	5500
5	Товари в торгівлі	11 800
6	Матеріали	3500
7	Розрахунки з постачальниками і підрядниками	3250
8	Каса	300
9	Розрахунки з оплати праці	1800
10	Розрахунки з підзвітними особами	200
11	Результати діяльності (прибуток)	3350
12	Розрахунки з покупцями	2300
13	Розрахунки з іншими кредиторами	500
14	Розрахунки з різними дебіторами	200
15	Програмне забезпечення «1С Підприємство 7.7»	2100
16	Зобов'язання за податками	1100
17	Резервний капітал	2000
18	Довгострокові позики банку	7000

Розв'язок

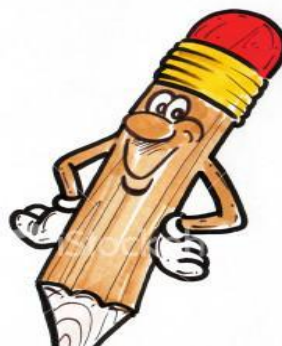
Господарські засоби за складом	Сума	Господарські засоби за джерелами їх утворення	Сума
---------------------------------------	-------------	--	-------------

2. Для складання балансу згрупувати засоби підприємства і джерела їх утворення на 1 вересня.

№ з/п	Господарські засоби і джерела їх утворення	Сума, грн.
1	Основні засоби	8000
2	Статутний капітал	40000
3	Пайовий капітал	3920
4	Каса	100
5	Поточний рахунок	3000
6	Матеріали	500
7	Товари в торгівлі	40500
8	Розрахунки з підзвітними особами	120
9	Короткострокові кредити	3000
10	Розрахунки з оплати праці	900
11	Фінансовий результат	4000
12	Розрахунки з постачальниками	400

Розв'язок

Актив	Сума	Пасив	Сума
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
		II. Забезпечення наступних витрат і платежів	
II. Оборотні активи		III. Довгострокові зобов'язання	
		IV. Поточні зобов'язання	
III. Витрати майбутніх періодів		V. Доходи майбутніх періодів	
Баланс		Баланс	

**Опорний конспект до практичного заняття №2, 3 на тему
«Зміни в балансі, викликані господарськими операціями»**

Бухгалтерський баланс, як відомо, відображає в узагальненому грошовому вимірнику стан засобів господарства та джерел їх формування на певну дату. Проте в процесі господарської діяльності відбувається безперервний рух засобів, зміна їх складу, розміщення та зміни у джерелах їх формування. Засоби та їх джерела під впливом господарських операцій збільшуються або зменшуються, внаслідок чого змінюються й окремі статті балансу. В окремих випадках ці зміни зумовлюють появу нових статей балансу або зникнення інших.

Для з'ясування характеру цих змін, розуміння їхнього змісту складемо баланс з невеликою кількістю статей і розглянемо кілька господарських операцій.

Баланс (початковий)

Актив	Сума, грн.	Пасив грн.	Сума, грн.
Основні засоби	690 000	Статутний капітал	810 000
Матеріали	150.000	Прибуток .	50000
Незавершене виробництво	24 000	Кредити банків	30000
Каса	1000	Постачальники	40 000

Рахунки в банках	85000	Цільове фінансування	20 000
Разом	950 000	Разом	950 000

Протягом місяця на підприємстві були здійснені такі господарські операції.

Операція І. Оприбутковано у касу грошові кошти, одержані в банку 'з поточного рахунка підприємства, в сумі 15000 грн.

Внаслідок цієї операції залишок грошових коштів у касі збільшився на 15000 грн. і суш по статті "Каса" становитиме 16000 грн. (1000+15000). Водночас на поточному рахунку підприємства кошти на 15000 грн. зменшилися і по статті активу балансу "Рахунки в банках" залишок становитиме 70000 грн. (85000-15000).

Як бачимо, відбулося тільки переміщення грошових коштів, а загальна сума їх не змінилася, відповідно і підсумок балансу залишився тим самим. Рівність підсумків активу і пасиву балансу не порушилася.

Після першої операції баланс матиме такий вигляд:

Баланс (після першої операції)

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	690 000	Статутний капітал	810000
Матеріали	150000	Прибуток	50000
Незавершене виробництво	24000	Кредити банків	30000
Каса (+ 15000)	16000	Постачальники	40000
Рахунки в банках (-15000)	70000	Цільове фінансування	20000
Разом	950000	Разом	950000

До операцій такого типу належать: відпуск матеріалів у виробництво, надходження заборгованості від дебіторів у касу або на поточний рахунок

підприємства, видача коштів із каси підзвітним особам, оприбуткування готової продукції із виробництва та ін.

Операцій 2. Зараховано на збільшення статутного капіталу прибуток у сумі 30000 грн.

У результаті цієї операції відбулися зміни в джерелах засобів: сума прибутку зменшилася на 30000 грн. (було 50000, залишилося 20000), а статутний капітал одночасно збільшився на цю суму (було 810000, стало 840000). Отже, друга операція внесла зміни тільки у статті пасиву балансу: вона зумовила тільки перегрупування у джерелах засобів, що не позначилося на загальному підсумку балансу. Рівність підсумків активу і пасиву балансу також не порушилася. Баланс після другої операції матиме вигляд:

Баланс (після другої операції)

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	690000	Статутний капітал (+30 000)	840000
Матеріали	150000	Прибуток (-30 000)	20000
Незавершене виробництво	24000	Кредити банків	30000
Каса	16000	Постачальники	40000
Рахунки в банках	70000	Цільове фінансування	20000
Разом	950000	Разом	950000

До операцій такого типу належать: погашення заборгованості постачальникам за рахунок отриманих кредитів банку; утримання прибуткового податку із заробітної плати робітників і службовців, що підлягає перерахуванню до бюджету, та ін.

Операція 3. Оприбутковано на склади підприємства матеріали, придбані у постачальників, на суму 50000 грн.

Внаслідок третьої операції відбулося збільшення запасів матеріалів на складах підприємства на 50000 грн. Відповідно залишок по статті балансу "Матеріали" становитиме тепер 200000 грн. (150000+50000). Одночасно відбулося збільшення заборгованості постачальникам за одержані матеріали на цю ж суму. Залишок по статті "Постачальники" зросте до 90000 грн. (40 000+50000).

Ця операція відрізняється від попередньої: вона водночас вносить зміни в актив і пасив балансу: Проте, оскільки зміни у статтях активу і пасиву відбулися на одну і ту ж суму (в бік збільшення), то загальний підсумок балансу також збільшиться, але рівність його не порушиться.

Баланс після третьої операції матиме вигляд:

Баланс (після третьої операції)

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	690000	Статутний капітал	840000
Матеріали (+50000)	200000	Прибуток	20000
Незавершене виробництво	24000	Кредити банків	30000
Каса	16000	Постачальники	90000
Розрахунки в банках	70000	Цільове фінансування	20000
Разом	1000000	Разом	1000000

До операцій такого типу можна віднести: зарахування кредиту, наданого банком, на рахунок підприємства; зарахування на баланс основних засобів, введених в експлуатацію, з одночасним збільшенням статутного капіталу як джерела їх утворення; нарахування заробітної плати працівникам з одночасним збільшенням витрат виробництва та ін.

Операція 4. Перераховано з поточного рахунка підприємства банку для погашення заборгованості по раніше одержаному кредиту в сумі 30000грн.

Ця операція викликала зменшення грошових коштів на поточному рахунку підприємства в сумі 30000 грн., залишок на якому тепер становить 40000 грн. (70000 – 30000), і водночас — зменшення заборгованості банку по раніше одержаному кредиту на цю ж суму; в результаті залишку на пасивному рахунку "Кредити банків" не буде (30000-30000). Отже, ця стаття пасиву балансу виключається.

Четверта операція, як і третя, вносить зміни одночасно у дві статті балансу — активну і пасивну. У зв'язку з тим, що актив і пасив зменшується на одну і ту ж суму (30000), рівність Підсумків у цьому випадку зберігається, а загальний підсумок балансу зменшиться і становитиме 970000 грн. (1000000 – 30000).

Після відображення четвертої операції баланс матиме такий вигляд:

Баланс (після четвертої операції)

Актив	Сума, грн.	Пасив	Сума, грн.
Основні засоби	690000	Статутний капітал	840000
Матеріали	200000	Прибуток	20000
Незавершене виробництво	24000	Кредити банків (-30000)	—
Каса	16000	Постачальники	90000
Рахунки в банках (-30000)	70000	Цільове фінансування	20000
Разом	970000	Разом	970000

До операцій такого типу належать: списання з балансу основних засобів і, відповідно, зменшення статутного капіталу; погашення заборгованості (з поточного або іншого рахунка) постачальникам за матеріали, підрядчикам за надані послуги; перерахування до бюджету податків та інших платежів тощо.

В узагальненому вигляді тип балансових змін можна подати за такою схемою:

Баланс

Тип балансових змін	Актив		Пасив		Підсумок балансу
	Господарські засоби		Джерела формування засобів		
	збіль- шення (+)	змен- шення (-)	збіль- шення (+)	змен- шення (-)	
I	Активна стаття (+)	Активна стаття (-)	—	—	Не змінюється
II	—	—	Пасивна стаття (+)	Пасивна стаття (-)	Не змінюється
III	Активна стаття (+)	—	Пасивна стаття (+)	—	Збільшується (+)
IV	—	Активна стаття (-)	—	Пасивна стаття (-)	Зменшується (-)

Розглянуті типи балансових змін мають важливе значення для розуміння економічної сутності господарських операцій, правильного відображення їх в системі рахунків, забезпечує можливість контролю за правильністю використання засобів.

Завдання 1. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20 р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
1.Основні засоби (10)	43 200	1.Статутний капітал (40)	60 800
2.Сировина і матеріали (201)	26 000	2.Нерозподілені прибутки(44)	9 500
3.Виробництво (23)	2 000	3.Розрахунки з постачальниками (63)	3 500
4.Каса (30)	15	4.Розрахунки з оплати праці (66)	6 500
5.Рахунки в банках(31)	13 285	5.Короткострокові позики (60)	3 200
Всього:	83 500	Всього:	83 500

Господарські операції за березень 200 р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансових змін
1.	Одержано в касу з рахунку в банку для виплати зарплати	6 500			
2.	Виплачена з каси зарплата	6 200			

3.	Надійшли матеріали від постачальників	2 000			
4.	За рахунок позики банку погашена заборгованість перед постачальниками	3 500			
5.	Нарахована зарплата робітникам основного виробництва	5 000			
6.	Витрачені матеріали на виробництво продукції	12 000			
7.	Оприбуткована на склад випущена з виробництва готова продукція	15 000			
8.	Частина нерозподіленого прибутку направлена на збільшення статутного капіталу	6 000			

Завдання 2. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20 р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
1.Основні засоби (10)	100 000	1.Статутний капітал (40)	126 000
2.Паливо(203)	6 000	2.Заборгованість по оплаті праці(66)	20 000
3.Капітальні інвестиції(15)	20 000	3. Розрахунки з податками і платежами(64)	2 000
4. Виробництво (23)	28 000	4. Короткострокові позики банку(60)	15 000
5.Готова продукція(26)	13 000	5.Нерозподілені прибутки(44)	70 000
6. Рахунки в банку(31)	48 000		
7. Розрахунки з	18 000		

різними дебіторами(37)			
Всього:	233000	Всього:	233000

Господарські операції за березень 20_р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансових змін
1.	Витрачено зі складу паливо зі складу	5 000			
2.	Нарахована зарплата робітникам за виробництво продукції	15 000			
3.	Зараховано до складу основних засобів капітальні інвестиції	15 000			
4.	Утримано із зарплати прибутковий податок	2 200			
5.	Перераховано фінансовим органам в погашення заборгованості	4 000			
6.	Випущена з виробництва і оприбуткована на склад готова продукція	38 000			
7.	Одержано на рахунок в банку від дебіторів	17 000			
8.	Зараховано на рахунок в банку короткострокову позику банку	2 000			
9.	За рахунок нерозподіленого прибутку здійснюється формування резервного капіталу	30 000			

Завдання 3. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20 р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
-------	------------	-------	---------------

1.Основні засоби (10)	134 200	1.Статутний капітал (40)	172 300
2.Матеріали (201)	63 000	2.Резервний капітал(43)	58 300
3.Готова продукція(26)	54 250	3. Розрахунки з оплати праці (66)	59 935
4.Рахунки в банках(31)	87 347	4.Розрахунки за страхуванням(65)	30 000
5.Розрахунки з підзвітними особами(372)	485	5.Забезпечення майбутніх витрат(47)	20 000
Всього:	340 535	Всього:	340 535

Господарські операції за березень 20 р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансових змін
1.	Надійшло в касу від підзвітних осіб в погашення заборгованості	230			
2.	Віднесено на поточний рахунок над лімітний залишок готівки	200			
3.	За рахунок підзвітних сум придбані матеріали	255			
4.	Одержано з поточного рахунку в касу для виплати пенсії	15 200			
5.	Виплачено з каси за рахунок коштів соціального страхування пенсії	15 100			
6.	Перераховано з поточного рахунку в погашення заборгованості перед Пенсійним фондом	12 000			
7.	За рахунок коштів соціального страхування нарахована допомога по тимчасовій працездатності	213			
8.	За рахунок забезпечення виплат відпусток нараховані відпускні	8 000			
9.	Частина резервного капіталу направлена на збільшення статутного капіталу	38 000			

Завдання 4. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20_р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
1. Основні засоби (10)	93 000	1. Статутний капітал (40)	113 000
2. Малоцінні і швидкозношувані предмети(22)	14 000	2. Розрахунки з оплати праці (66)	12 000
3. Каса(30)	1 000	3. Нерозподілені прибутки(44)	26 100
4. Рахунки в банках(31)	39 000	4. Резервний капітал(43)	14 250
5. Розрахунки з покупцями(37)	24 000	5. Розрахунки за страхуванням(65)	5 700
6. Розрахунки з різними дебіторами(37)	50		
Всього:	171 050	Всього:	171 050

Господарські операції за березень 20_р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансових змін
1.	Виплачено з каси допомогу за рахунок коштів соціального страхування	700			
2.	Надійшли малоцінні і швидкозношувані предмети	2 500			
3.	Зараховано на поточний рахунок проценти за збереження коштів (віднести на збільшення прибутку)	100			
4.	Утримано із нарахованої зарплати в Пенсійний фонд	780			
5.	Надійшли на поточний рахунок кошти	5 200			

	від покупців				
6.	Видано вексель постачальнику за одержані МШП	2 500			
7.	Внесено в касу готівку на відшкодування заподіяного матеріального збитку	50			
8.	Видано з каси під звіт Довганю М.П. на господарські потреби	120			
9.	Частина прибутку направлена на збільшення резервного капіталу	5 000			
10.	Одержано вексель від покупців	6 000			
11.	Отримано кошти на рахунок в банку в погашення векселя	6 000			

Завдання 5. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20_р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
1.Основні засоби (10)	50 000	1.Статутний капітал (40)	65 000
2.Основне виробництво(23)	10 000	2. Резервний капітал(43)	9 000
3.Запасні частини(207)	5 000	3. Короткострокові позики (60)	12 000
4.Готова продукція(26)	20 000	4. Розрахунки з оплати праці (66)	20 000
5. Каса (30)	1 000	5.Забезпечення майбутніх видатків та платежів(47)	10 000
6. Рахунки в банках(31)	30 000		
Всього:	116 000	Всього:	116 000

Господарські операції за березень 20_р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	Тип балансових
-------	------------------------------	-----------	-------------------------	----------------

					ЗМІН
1.	Відпущено зі складу у виробництво запасні частини	1 000			
2.	Погашено з поточного рахунку короткострокову позику банку	12 000			
3.	Видано з каси заробітну плату працівникам	500			
4.	Нараховано заробітну плату робітникам основного виробництва	10 000			
5.	Проведені відрахування на соціальне страхування від нарахованої заробітної плати	3 750			
6.	Проведено відрахування для забезпечення виплат на оплату відпусток робітників основного виробництва	1 000			
7.	Повернуті з виробництва невикористані запчастини	150			
8.	За рахунок забезпечення виплат відпусток нарахована заробітна плата робітникам за час відпустки	700			
9.	Відпущена з виробництва і оприбуткована на склад готова продукція	8 200			
10.	Надійшли запасні частини від постачальника	130			

Завдання 6. 1. Визначити до якого типу змін відноситься кожна господарська операція.

2. Вказати як вплинула відповідна операція на статтю і підсумок балансу.

3. За результатами відображення господарських операцій скласти скорочений баланс.

Баланс (скорочений) станом на 1.03.20 р.

АКТИВ	Сума, грн.	ПАСИВ	Сума, грн.
1.Основні засоби (10)	120 000	1.Статутний капітал (40)	150 000
2. Рахунки в банках(31)	70 000	2. Нерозподілені прибутки(44)	40 000

3. Короткострокові векселі одержані(34)	20 000	3. Резервний капітал(43)	38 000
4. Розрахунки з різними дебіторами(37)	40 000	4.Цільове фінансування(48)	10 000
5. Каса (30)	3 000	5. Розрахунки за податками і платежами(64)	2 000
		6. Короткострокові видані одержані(62)	13 000
Всього:	253 000	Всього:	253 000

Господарські операції за березень 20_р.

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансових змін
1.	Надійшло на поточний рахунок в оплату одержаного від покупців векселя	15 000			
2.	Виплачено з каси підзвітній особі	100			
3.	Одержано від дебіторів вексель	33 000			
4.	Оплачено з поточного рахунку виданий постачальнику вексель	12 000			
5.	Перераховано з поточного рахунку в бюджет належна до сплати сума	1 000			
6.	Частина нерозподіленого прибутку направлена на збільшення статутного капіталу	10 000			
7.	Нарахована заробітна плата робітникам допоміжного виробництва	5 000			
8.	Видана заробітна плата робітникам допоміжного виробництва	2 500			

Таблиця для відображення типів балансових змін

Актив	Залишок на 1.01	Зміни статей активу	Залишок на 1.02	Пасив	Залишок на 1.01	Зміни статей пасиву	Залишок на 1.02
-------	-----------------	---------------------	-----------------	-------	-----------------	---------------------	-----------------

План уроку виробничого навчання

Тема уроку: «Відображення змін в бухгалтерському балансі під впливом господарських операцій»

Мета уроку:

***Навчальна** – сформувати уміння і навички у відображенні змін в бухгалтерському балансі під впливом господарських операцій.*

***Розвиваюча** – розвивати пам'ять, увагу та логічне мислення при виконанні завдань.*

***Виховна** - сприяти формуванню відповідальності, впевненості у собі, поваги до учнів; виховувати відповідальність за результати власної праці, інтерес до професії і самостійність виконання роботи.*

Тип уроку: урок формування умінь і навичок.

Вид уроку: показ трудових прийомів.

Дидактичне забезпечення: план рахунку, інструктивні картки.

Міжпредметні зв'язки: «Бухгалтерський облік», «Економіка підприємства»

Методична мета: впровадження інноваційно – педагогічних та інформаційних технологій як засіб формування компетентного фахівця.

Список основної і додаткової літератури: Н.М. Ткаченко «Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України»; Н.М. Грабова «Теорія бухгалтерського обліку»

Хід уроку

I. Організаційна частина:

- перевірка наявності учнів;
- перевірка готовності учнів до уроку;
- допуск з техніки безпеки.

II. Вступний інструктаж:

- повідомлення теми програми і уроку;
- цільова установки проведення уроку;
- перевірка опорних знань, умінь, навичок учнів, необхідних для проведення наступних структурних елементів уроку;
- пояснення характеру і послідовності роботи учнів на уроці.

Отже, тема сьогоднішнього виробничого навчання : **«Відображення змін в бухгалтерському балансі під впливом господарських операцій»**

Актуалізація знань:

1) Дайте будь ласка відповідь яке значення балансу для роботи підприємства?

(метою складання балансу є надання користувачам — юридичним і фізичним особам — повної, правдивої і неупередженої інформації про фінансовий стан підприємства на певну дату)

2) Даваймо згадаємо як впливають господарські операції на баланс при 1 типі балансових змін?

(зміни відбуваються лише в активі: одна стаття збільшується, інша - зменшується)

3) Як впливають господарські операції на баланс при 2 типі балансових змін?

((зміни відбуваються лише в пасиві: одна стаття збільшується, інша — зменшується)

4) Як впливають господарські операції на баланс при 3 типі балансових змін?

(зміни відбуваються в обох частинах балансу в сторону збільшення: активна стаття збільшується, пасивна - збільшується , підсумок також збільшується)

5) Як впливають господарські операції на баланс при 4 типі балансових змін?

(зміни відбуваються в обох частинах балансу в сторону зменшення: активна стаття зменшується, пасивна - зменшується , підсумок також зменшується)

6) Наведіть приклади господарських операцій залежно від змін у балансі:

- а) I типу;
- б) II типу;
- в) III типу;
- г) IV типу ...?

2. Викладання нового матеріалу:

- повідомлення нової навчальної інформації;
- показ нових прийомів трудової діяльності;
- опитування учнів і пробне виконання ними нових прийомів, показаних майстром;
- відповідь майстра на запитання учнів.

Щоб виконати завдання по складанню бухгалтерського балансу нам потрібно згрупувати господарські засоби за складом і розміщенням та джерела утворення господарських засобів

III Поточний інструктаж:

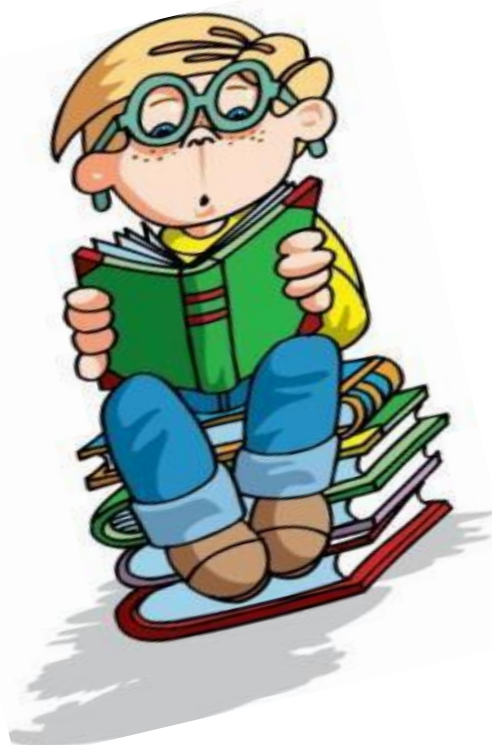
- видання завдань для самостійної роботи учнів та пояснення алгоритму їх виконання;
- розподіл учнів по робочих місцях;
- повідомлення про критерії оцінювання виконаних робіт;
- цільові обходи майстра робочих місць учнів;
- прийом та оцінювання виконаних робіт;
- прибирання робочих місць.

IV Заключний інструктаж:

- аналіз діяльності учнів у процесі всього уроку;
- аналіз причин помилок учнів та пропозиції засобів по їх усуненню;
- повідомлення та обґрунтування оцінок;
- видача домашнього завдання.

Інструктивна картка

Тема: : «Відображення змін в бухгалтерському балансі під впливом господарських операцій »

Мета: закріпити теоретичні знання практичними навичками по :
відображення змін в бухгалтерському балансі під впливом господарських операцій

Хід роботи: баланс, план рахунків бухгалтерського обліку, калькулятор

Завдання: 1.вказати зміни в балансі, що були викликані господарськими операціями, по фірмі «Мрія». Результати оформити в таблиці

№п/п	Зміст господарських операцій	Сума грн.	Типи балансових змін
1	Із поточного рахунка в банку одержано готівку	2000	
2	Видано з каси заробітну плату працівникам	1700	
3	Надійшло товарів до магазину від постачальників	2600	
4	Із поточного рахунка сплачено постачальникам	2600	
5	Видано з каси в підзвіт на закупівлю товарів	300	
6	Закуплено товарів із підзвітних сум	250	
7	Підзвітною особою повернено до каси залишок невикористаного авансу	50	
8	Із поточного рахунка перераховано енергозбуту кредиторську заборгованість	500	
9	На поточний рахунок надійшли платежі від покупців	2300	
10	Від постачальника надійшли матеріали	2040	

Баланс ТОВ „Мрія” на 06 вересня 20__р.

Актив	Залишок на 1.09	Зміни статей активу	Залишок на 6.09	Пасив	Залишок на 1.09	Зміни статей пасиву	Залишок на 6.09

2.Склад активів і джерел їх утворення ТОВ „Оріон” на 01.09.20__р.
характеризується такими даними:

Господарські активи та джерела їх утворення	Сума, грн.	Примітка
Основні засоби	574000.00	
Розрахунки з покупцями та замовниками	18900.00	
Товари	120200.00	
Короткострокові позики	16200.00	
Готова продукція	19100.00	
Виробничі запаси (сировина і матеріали)	25000.00	
Статутний капітал	613900.00	
Незавершене виробництво	141200.00	
Нерозподілені прибутки	120000.00	
Довгострокові позики	113600.00	
Забезпечення майбутніх витрат і платежів	3300.00	
Каса	370.00	
Поточний рахунок в національній валюті	20330.00	
Капітальне будівництво	212100.00	
Розрахунки за податками і платежами	37700.00	
Розрахунки з оплати праці	204100.00	
МШП	4000.00	
Розрахунки з постачальниками та підрядниками	11600.00	
Векселі видані	100000.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	16200.00	

Розрахунки за страхуванням	13600.00	
Резервний капітал	46000.00	
Відстрочені податкові активи	128600.00	

Баланс ТОВ „Оріон” на 1 вересня 20__ року

Актив	Сума	Пасив	Сума
I. Необоротні активи		I. Власний капітал	
II. Оборотні активи		II. Забезпечення наступних витрат і платежів	
		III. Довгострокові зобов'язання	
		IV. Поточні зобов'язання	
III. Витрати майбутніх періодів		V. Доходи майбутніх періодів	
Баланс		Баланс	

Лабораторно-практична робота

Тема: Складання балансу.

Мета: Вивчивши структуру балансу, його побудову та вплив господарських операцій на баланс, скласти баланс на 1 жовтня фірми «Зоря».

Обладнання: баланс, план рахунків бухгалтерського обліку, калькулятори, матеріали завдань .

Хід роботи

1. Актуалізація опорних знань.

1. Що означає поняття «баланс»?
2. Яка структура балансу?
3. Які баланси складають на підприємстві?
4. Яке значення балансу?
5. В якій частині балансу відображаються господарські засоби?
6. В якій частині балансу відображаються джерела утворення господарських засобів?
7. Чому сума активу балансу повинна дорівнювати сумі пасиву балансу?

2. Завдання:

вказати зміни в балансі, що були викликані господарськими операціями.

Результати оформити в таблиці

Станом на 01.01.20__ підприємство "Альфа"
мало такий баланс:

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
Основні засоби (залишкова вартість)	42600	Статутний капітал	65520
Матеріали	13800	Кредиторська заборгованість по оплаті праці	3400
Незавершене виробництво	6400	Розрахунки з постачальниками	2100
Готова продукція	10300	Нерозподілений прибуток	20000
Каса	20		
Розрахунковий рахунок	16200		
Розрахунки з різними дебіторами	1700		
БАЛАНС	91020	БАЛАНС	91020

За звітний період на підприємстві здійснено такі господарські операції:

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн.	Дебет	Кре дит
1.	Надійшов виторг за реалізацію продукції	10000		
2.	Зараховано короткострокову позику на рахунок	20000		
3.	Надійшли гроші з каси на рахунок	500		
4.	Надійшла на рахунок дебіторська заборгованість	500		
5.	Оплачено рахунки постачальників за товарно-матеріальні цінності, що надійшли	500		
6.	Одержано гроші в касу за чеком	800		
7.	Перераховано органам соціального страхування	15		
8.	Перераховано Пенсійному фонду	260		
9.	Перераховано за індивідуальним страхуванням	2		
10.	Перераховано за перерахуванням прибуткового податку з громадян	120		
11.	Перераховано до Державного фонду соціального страхування на випадок безробіття	12		
12.	Сплачено штраф	170		
13.	Стягнуто банком відсотки за кредит	450		
14.	Погашено короткострокову позику банку	1000		

Лабораторно-практична робота

Тема: Скласти баланс підприємства.

Мета: Навчити учнів відображати господарські засоби (ліва частина) і джерела їх утворення (права частина) у балансі, визначити як учні застосовують набуті знання.

Обладнання: калькулятор, баланс підприємства, робочі записи та умова завдання.

Хід роботи

1. Актуалізація опорних знань.

1. Що таке бухгалтерський баланс?
2. В якій частині балансу відображаються господарські засоби?
3. В якій частині балансу відображаються джерела утворення господарських засобів?
4. Що є складовими частинами активу або пасиву балансу ?
5. З яких розділів складається актив та пасив балансу?
6. Які бувають баланси?

2. Практичне завдання.

Баланс підприємства станом на 01. _____ 20 ____ року

АКТИВ	Сума	ПАСИВ	Сума
Основні засоби (залишкова вартість)	42600	Статутний капітал	65520
Матеріали	13800	Кредиторська заборгованість по оплаті праці	3400
Незавершене виробництво	6400	Розрахунки з постачальниками	2100
Готова продукція	10300	Нерозподілений прибуток	20000
Каса	20		
Розрахунковий рахунок	16200		
Розрахунки з різними дебіторами	1700		
БАЛАНС	91020	БАЛАНС	91020

За звітний період на підприємстві здійснено такі господарські операції:

Зміст господарських операцій	Сума, грн.
1 . Перераховано з розрахункового рахунку постачальникам	425
2. Відпущено на виробництво продукції матеріалів	1700
3 . Надійшло на розрахунковий рахунок від дебіторів	820
4. Одержано матеріали від постачальників	700
5 . Одержані в касу грошові кошти з розрахункового рахунку	2200
6. Видано з каси заробітну плату	2200

2. Практичне завдання.

На підприємстві станом на 01.09.20__ р. нараховувались такі види засобів та джерел (грн.)

Ресурси та їх джерела	Сума
Основні засоби	307780
Доходи майбутніх періодів	12000

Сировина і матеріали	20077
Паливо	3525
Незавершене виробництво	13920
МШП	5320
Готова продукція	22000
Заборгованість покупців	17400
Заборгованість підзвітних осіб	350
Інша заборгованість дебіторів	3288
Будівельні матеріали	2740
Споруди для цехів	23400
Статутний капітал	73980
Пайовий капітал	2800
Додатковий капітал	4150
Резервний капітал	3820
Запасні частини	11400
Товари	2470
Каса	180
Рахунки в банку	21150
Нерозподілені прибутки	10200
Неоплачений капітал	7100
Короткострокові векселі видані	8000
Розрахунки за податками	8200
Пенсійний фонд заборгованість	4810
Розрахунки за страхування	3900
Розрахунки з постачальниками	13040
Розрахунки з оплати праці	131000
Розрахунки з іншими кредиторами	172000

Розв'язок до завдання

Актив	Сума	Пасив	Сума
I. Необоротні активи:		I. Власний капітал:	
Всього за розділом I		Всього за розділом I	
II. Оборотні активи:		II. Забезпечення наступних витрат і платежів	
		Всього за розділом II	
		III. Довгострокові зобов'язання	
		Всього за розділом III	
		IV. Поточні зобов'язання:	

Всього за розділом II		Всього за розділом IV	
III. Витрати майбутніх періодів Всього за розділом III		V. Доходи майбутніх періодів Всього за розділом IV	
Баланс		Баланс	

Завдання для контрольної роботи по темі «Бухгалтерський баланс»

Тематична атестація по темі: Бухгалтерський баланс. Варіант 1. Паливо-1500, статутний капітал-132000, сировина і матеріали-34000, основні засоби-152000, прибуток звітного року-31000, допоміжні матеріали-2700, заборгованість із зарплати-17200, виробництво-37900, адміністративні витрати-10000, рахунок в банку-10200, дебітори-3200, готова продукція-17380, пайовий капітал-13400, короткотермінові позики банку-10000, каса-100, заб. постачальникам-14200, заборгованість перед бюджетом-1230, інші кредитори-2300, довготермінові кредити банку-16000, розрахунки із страхування-1200, цільове фінансування-18450, забезпечення майбутніх витрат-6000, додатковий капітал-6000.	Тематична атестація по темі: Бухгалтерський баланс. Варіант 2. За станом на 1 січня 200_року завод „Темп” мав такі засоби (в грн..) : Основні засоби – 130000 . статутний капітал - 150000 , матеріали – 31000 резервний капітал – 1000 , короткотермінові позики банку – 5600, заборгованість із заробітної плати – 12000 , незавершене виробництво – 2800 , каса –150, заб.постачальникам-6400, ,заборгованість дебіторів – 600 , розрахунковий рахунок – 35450 , нерозподілений прибуток звітного року – 15000 , довготермінові позикові кошти – 10000 , нематеріальні активи – 25000 , заборгованість перед бюджетом – 3600 , додатковий капітал – 10000 , пайовий капітал – 11400 .
Тематична атестація по темі: Бухгалтерський баланс Варіант 3 Основні засоби-322100, паливо-25000, векселі отримані-45300, статутний капітал-438300, нерозподілений прибуток-47200, рахунок в банку-138242, дохід від реалізації-32400, прибуток звітного	Тематична атестація по темі: Бухгалтерський баланс Варіант 4 Грошові документи-25000, виплачені аванси-32000, короткотермінові позики банку-39300, додаткове пенсійне забезпечення-39400, статутний капітал-235400, основні засоби-152000, нематеріальні

року-115200,валютний рахунок-88300,заборгованість підзвітних осіб-243,заборгованість із зарплати-69327,адміністративні витрати-42960,готова продукція-60400,незавершене виробництво-25120,заборгованість перед бюджетом-22130,матеріали-75000,каса-892, векселі видані-32300,малоцінні та швидкозношувані предмети-16300,запасні частини-16000,знос основних засобів-99000.

активи-18000,виробничі запаси-84540,готова продукція-38300,додатковий капітал-28300,заборгованість із зарплати-33400,резервний капітал-15400,нерозподілений прибуток звітного року-26300,заборгованість перед бюджетом-15300,заборгованість із страхування-14200,векселі видані-48200,векселі отримані-49000,рахунок в банку-96000,каса-360.

Розшифруй бухгалтерське поняття. Дай йому визначення.

Після проведення практичних робіт учень повинен вміти:

- Групувати засоби та джерела підприємства у статті та розділи балансу;
- Скласти кореспонденцію рахунків (бухгалтерські формули);
- Визначати вплив господарських операцій на підсумок балансу;
- Скласти на основі змін рахунків ф. №1 «Баланс»

ПРАКТИЧНЕ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Завдання 1.

- 1.Згрупувати господарські засоби (таблиця 1) в балансові статті.
2. Згрупувати джерела підприємства (таблиця 2) в балансові статті.
3. Отриманні балансові статті згрупувати по розділах активу та пасиву балансу.

Таблиця 1. Склад господарських засобів на початок звітної періоду

№ п/п	Найменування господарських операцій	Розділ баланс у	Сума, грн
1	Земельна ділянка		45000
2	Довгострокова дебіторська заборгованість		2000
3	Сировина і матеріали		350
4	Готова продукція		80000
5	Залишок коштів у касі		100
6	Розрахунки з покупцями та замовниками		5000

7	Будинки та споруди		300000
8	Малоцінні необоротні матеріальні активи		750
9	Довгострокові фінансові інвестиції		100000
10	Тварини на вирощуванні та відгодівлі		200000
11	Розрахунки з підзвітними особами		35
12	Паливо		4000
13	Права користування майном		32000
14	Машини та обладнання		160000
15	Незавершене виробництво		13000
16	Малоцінні швидкозношувані предмети		400
17	Розрахунки за претензіями		280
18	Транспортні засоби		500000
19	Запасні частини		600
20	Товари		2500
21	Багаторічні насадження		80000
22	Права на об'єкти промислової власності		18000
23	Будівельні матеріали		900
24	Незавершене виробництво		1500
25	Залишок коштів на поточному рахунку в банку		12000

Таблиця 2 Склад джерел господарських засобів підприємства на початок звітної періоду

№ п/п	Найменування господарських операцій	Розділ балансу	Сума, грн
1	Статутний капітал		700000
2	Довгострокові кредити банку		300000
3	Розрахунки з постачальниками та підрядчиками		63000
4	Резервний капітал		210000
5	Розрахунки з оплати праці		7500
6	Довгострокові векселі видані		5000
7	Нерозподілений прибуток		38000
8	Розрахунки за податками і платежами		8000
9	Довгострокові зобов'язання з оренди		22000
10	Додатковий вкладений капітал		20000
11	Розрахунки з іншими кредиторами		18000

12	Відстрочені короткострокові кредити банків		100000
13	Інший додатковий капітал		62000
14	Довгострокові зобов'язання за облігаціями		40000
15	Розрахунки за страхуванням		2000
16	Неоплачений капітал		87085
17	Розрахунки з учасниками		50000

Завдання 2.

1. Відкрити рахунок на основі балансу (таблиця 3) на початок звітного періоду.
2. Скласти бухгалтерські формули на основі наведених в таблиці 4 документів і зареєструвати їх в журналі.
3. На основі складених формул відобразити суми по рахунках, порахувати обороти та залишки на кінець.
4. Скласти оборотно – сальдову відомість по рахунках.

Таблиця 3

Актив	Сума, грн	Пасив	Сума, грн
Основні засоби	210000	Статутний капітал	23900
Сировина і матеріали	54800	Нерозподілені прибутки	15800
Незавершене виробництво	48500	Поточні зобов'язання за рахунками з оплаті праці	29800
Поточний рахунок	45200	Довгострокова позика банку	31750
		Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	41350
		Інші поточні зобов'язання	800
Баланс	358500	Баланс	358500

Таблиця 4

Господарські операції за звітний період

№ п/ п	Зміст операцій	Сума, грн	Кореспонденція рахунків		Тип балансови х змін
			Дебет	Кредит	
1	Зарахована довгострокова позика на поточний рахунок під матеріали	12100			
2	Отримано з банку з поточного рахунку по чеку №10350 для виплати заробітної плати за грудень	29800			
3	Надійшли і оприбуткували основні засоби	38000			
4	Видана заробітна плата робітникам і службовцям за грудень	29750			
5	Перераховано в оплату заборгованість іншим кредиторам	800			
6	Відпущено на виробництво матеріали	14800			
7	Надійшли і оприбутковані на склад матеріали.	10100			
8	Перераховано в оплату заборгованості постачальникам	9400			
9	Нарахована зарплата робітникам бригади №1	8100			

Завдання 3

Необхідно визначити тип змін в балансі викликаних господарськими операціями в таблиці 5.

Таблиця 5 Господарські операції

№ п/ п	Зміст операцій	Тип балансо вих змін	Кореспонденція рахунків	
			Дебет	Кредит
1	Одержано в касу кошти з поточного рахунку			
2	Виплачено заробітну плату			
3	Надійшли від постачальників матеріали			
4	Оплачено постачальнику матеріали за рахунок короткострокової позики банку			
5	Витрачено матеріали на виробництво			

6	Оприбутковано продукцію з виробництва			
7	Перераховано постачальнику з поточного рахунку в рахунок погашення заборгованості			
8	Повернуто в касу частину не використаних підзвітних сум			

Завдання 4 Розташуйте в таблиці 6 бухгалтерські рахунки відповідно до їх призначення.

Таблиця 6

№ п/п	Призначення рахунку	Код рахунку
1	Призначений для обліку і узагальнення інформації про наявність та рух МШП, належать підприємству та знаходяться у складі запасів	20
2	Призначений для узагальнення інформації про наявність та рух грошових коштів в касі підприємства	36
3	Призначений для узагальнення інформації про наявність, рух наявних підприємству запасів сировини і матеріалів, будівельних матеріалів, сільського господарства, призначення палива, тари, тарних матеріалів, відходів основного виробництва	372
4	Призначений для узагальнення інформації про розрахунки з покупцями та замовниками за відвантажену продукцію, товари, виконанні роботи й послуги, крім заборгованості, що забезпечена векселем	63
5	Призначений для обліку наявності та руху грошових коштів, що знаходяться на рахунках в банку і можуть бути використанні для поточних операцій	22
6	Призначений для обліку розрахунків з постачальниками і підрядчиками за одержані ТМЦ, використані роботи та надані послуги	30
7	Призначений для обліку розрахунків за поточною дебіторською заборгованістю з підзвітними особами	31
8	Призначений для обліку розрахунків за зборами на обов'язкове державне пенсійне страхування, обов'язкове соціальне страхування, на страхування на випадок безробіття	92
9	Призначений для обліку тварин несільськогосподарського призначення (сторожові собаки, коні для верхової їзди)	16
10	Призначений для обліку довгострокових біологічних активів	21
11	Призначений для обліку поточних біологічних активів	107

12	Призначений для обліку розрахунків у національній і іноземній валюті за кредитами банків. Строк повернення яких не перевищує 12 місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув	70
13	Призначений для обліку виробничих накладних витрат організації виробництва та управління цехами, дільницями, відділеннями основного та допоміжного виробництва	64
14	Призначений для відображення загальногосподарських витрат, пов'язаних з управлінням та обслуговуванням підприємства	26
15	Призначений для обліку руху ТМЦ, що надійшли на підприємство з метою продажу	23
16	Призначений для узагальнення інформації про доходи від реалізації готової продукції, товарів, робіт та послуг, доходів від страхової діяльності	661
17	Призначений для узагальнення інформації про розрахунки підприємства за усіма видами платежів до бюджету	65
18	Призначений для узагальнення інформації про наявність та рух готової продукції підприємства	60
19	Призначений для узагальнення інформації про наявність на виробництво продукції (робіт, послуг)	92
20	Призначений для узагальнення інформації про розрахунки з персоналом, який відноситься як до облікового, так і не до облікового складу підприємства з оплати праці, премій, допомоги тощо	28
21	Призначений для узагальнення інформації про фінансові результати від звичайної діяльності і надзвичайних подій	901
22	Призначений для обліку собівартості реалізації готової продукції	79